

Teória a prax rozhlasovej a televíznej dramaturgie 1

Sylabus predmetu, akademický rok 2025/2026

Vyučujúci: prof. PhDr. Juraj Rusnák, CSc., Mgr. Jozef Mergeš, PhD.

Rozsah výučby: 1/2

Okruhy prednášok:

1. Rozhlasová a TV dramaturgia: teoretické východiská. Elektronické médiá, rozhlas, televízia, multimédiá, internet – možnosti interpretácie. Dramaturgia a dramaturg v elektronických médiách.
2. Realita a fikcia v prostredí elektronických médií. Východiská, mediálna a virtuálna realita – možnosti interpretácie a dramaturgické možnosti realizácie.
3. Reality TV a programové formáty zobrazujúce realitu. Dve línie vývoja reality TV. Analytická dokumentaristika, autorský dokument a dramaturgia. Realita ako atrakcia, dramaturgia tabloidných programov.
4. Dramaturgia reality show: vývoj, súčasný stav. Reality show ako hybridný útvar produkcie. Serialita, narábanie s postavou. Emocionalita, interaktivita reality show. Programming reality show.
5. Dokudráma a jej dramaturgické špecifiká. Možnosti interpretácie, semiotika dokudrámy. Dramatizovaný dokument a dokudráma. Vývojové trendy vo svete a na Slovensku.
6. Dokumentaristika v prostredí elektronických médií. Dokument vo filme, v televízii, v rozhlase: cinema verité a štylizovaný dokument.
7. Dramaturgia televíznej a rozhlasovej dokumentaristiky na Slovensku: vývojové peripetie. Rozhlasový fičer.
8. Šport ako fenomén rozhlasovej a televíznej dramaturgie. Šport ako sociálny konštrukt, ako hodnota kultúry, ako spoločenská prax. Vývojové peripetie dramaturgie športu vo svete a na Slovensku.
9. Dramaturgia súčasných športových prenosov. Reportáž, možnosti hybridizácie. Mediálne udalosti, emocionalita v dramaturgii športu. Stereotypizácia dramaturgie športu.
10. Medzinárodná spolupráca pri rozhlasovej a televíznej dramaturgii. EBU, rozhlasové a TV festivaly. Formy spolupráce: Eurovízia, Eutelsat. Festivaly a prehliadky rozhlasovej a televíznej tvorby: Monte Carlo, Zlatá Praha, Cena Dunaja.

Odporúčaná literatúra:

- COOK, M., 2007. *Write To TV*. London – New York: Focal Press.
- FISKE, J. a J. HARTLEY, 1978. *Reading Television*. London: Methuen.
- HOLLAND, P., 2000. *Television Handbook Media Practice*. New York: Routledge.
- CHANTLER, P. a P. STEWART, 2003. *Basic Radio Journalism*. Oxford: Focal Press.
- LIPKIN, S. N., 2002. *Real, Emotional, Logic: Film and Television Docudrama as Persuasive Practice*. Illinois: Southern Illinois University Press.
- MARŠÍK, J., 1995. *Úvod do teorie rozhlasového programu*. Praha: Karolinum, vydavatelství University Karlovy.
- MERGEŠ, J., 2014. Budovanie príbehu v športovom spravodajstve (na pozadí historického víťazstva slovenskej futbalovej reprezentácie v zápase proti Španielsku). In: *Jazyk a kultúra* [online]. Roč. 5, č. 19-20. Dostupné z: https://www.ff.unipo.sk/jak/19-20_2014/Merges_studia.pdf
- MERGEŠ, J., 2021. Infikovaný obraz-šport (k dočasnej vizuálnej transformácii športového spravodajstva. In: J. MERGEŠ a L. REGRUTOVÁ, eds. *Médiá a text 7* (I. časť) [online].

- Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, s. 120-128. Dostupné z: <https://www.pulib.sk/web/pdf/web/viewer.html?file=/web/kniznica/elpub/dokument/Merges2/subor/9788055527666.pdf>
- MERGEŠ, J., 2018. *Mediálny šport ako súčasť televízneho vysielania: vývoj a stav* [online]. Dostupné z: <https://www.pulib.sk/web/pdf/web/viewer.html?file=/web/kniznica/elpub/dokument/Bocak5/subor/9788055522524.pdf>
- MERGEŠ, J., 2011. Poznámky k bulvarizácii športového spravodajstva. In: *Jazyk a kultúra* [online]. Roč. 2, č. 5. Dostupné z: https://www.ff.unipo.sk/jak/5_2011/merges.pdf
- MERGEŠ, J., 2015. Poznámky k dramaturgii priamych televíznych športových prenosov z cyklistiky. In: *Jazyk a kultúra* [online]. Roč. 6, č. 23-24. Dostupné z: https://www.ff.unipo.sk/jak/23-24_2015/Jozef_Merge%C5%A1_%C5%A1%C3%BAdia.pdf
- MERGEŠ, J., KOVALIK SLANČOVÁ, T. a J. RUSNÁK, 2024. *Od športu k médiám: mediálny šport v súčasnej kultúre*. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity v Prešove.
- MIKULÁŠ, P., 2011. *Reality TV*. Bratislava: Iris.
- MUSIL, J., 2003. *Elektronická média v informační společnosti*. Praha: Votobia.
- RUSNÁK, J., 2010. *Textúry elektronických médií. Vývoj a súčasný stav*. Prešov: FF PU v Prešove.
- RUSNÁK, J., 2019. *Nové trendy v programovaní elektronických médií*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove.
- Zborníky *Médiá a text 1 – 9*. Dostupné z: <https://www.ff.unipo.sk/media-a-text/zborniky.html>

Podmienky udelenia kreditov:

Predmet je ukončený priebežným hodnotením. Výsledné hodnotenie je vypočítané ako priemer hodnotení za dve nižšie uvedené úlohy, pričom na úspešné ukončenie predmetu nesmie byť ani jedna z úloh hodnotená známkou FX.

1. úloha: V priebehu výučby študent prezentuje na seminári tému svojej záverečnej práce a najneskôr v poslednom týždni výučby odovzdá na záverečné hodnotenie tézy ročníkovej práce podľa vybranej témy korešpondujúcej so zameraním predmetu (tému si študent môže zvoliť aj z infolistu predmetu Teória a prax rozhlasovej a televíznej dramaturgie 2). Tézy musia obsahovať: autorské odôvodnenie výberu témy, náčrt teoretických východísk ročníkovej práce, súhrn použitej literatúry, hypotézy, ktoré budú predmetom skúmania, prvé domnienky autora súvisiace so závermi práce. Téma ročníkovej práce musí byť špecifická, v tézach sa majú objaviť už aj prvky z výskumnej vzorky. Formálne: minimálne 6 normostrán, písmo TNR, 12 + kompletná bibliografia podľa platnej normy.

2. úloha: Študent v priebehu výučby na seminári prezentuje vopred stanovenú tému. Témy budú rozdelené na prvom a druhom seminári. Rozsah prezentácie: 20 – 30 min. s výkladom, vrátane maximálne dvoch ukážok televízneho alebo rozhlasového vysielania v súhrnnom rozsahu 10 min.